

دانشگاه تربیت مدرس
دانشکده علوم انسانی
پایان نامه جهت اخذ دانشنامه کارشناسی ارشد

موضوع :

سیاستهای مالی در اسلام

استاد راهنما: حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای مصباحی

نگارش : محمدرحیم اخوان

سال تحصیلی: ۱۳۷۱-۱۳۷۰

فهرست

مقدمه

قسمت اول - اهداف اقتصادی اسلام و روشهای وصول به آنها

مقدمه

حاکمیت سیاسی اسلام

تحکیم ارزشهای معنوی

عدم وابستگی اقتصادی

برپایی عدالت اجتماعی

لزوم رفع فقر

خودکفایی و قدرت اقتصادی

توسعه و رشد

رفاه عمومی

روشهای وصول

روشهای اعتقادی

روشهای تشریحی

احکام ثابت و متغیر

پذیرش انواع مالکیت
مالکیت عمومی و فلسفه آن
مالکیت خصوصی و فلسفه آن
محدودیت‌های مالکیت خصوصی
نقش دولت در اقتصاد اسلامی
اهمیت اختیارات حکومت اسلامی
قدرت اقتصادی حکومت اسلامی
سایر روش‌های وصول

قسمت دوم - سیاست‌ها مالی در اسلام

فصل اول - کلیات درآمدهای عمومی

انواع درآمدهای دولت اسلامی از نظر بهره برداری
بیت الامال

انواع درآمدهای دولت اسلامی از نظر منبع
یکی از ویژگی‌های نظام مالیاتی: تامین هزینه
از منبع مخصوص به خود
اشتراکی بودن مالکیت بر اموالی که حقوق واجب به
آنها تعلق می‌گیرد

ویژگی‌های عمومی مالیات‌های اسلامی
عبادی بودن مالیات در اسلام
اعتماد و اندک بودن هزینه استیفا
عدم انتقال

منظور اسلام از وضع مالیات
طبقه بندی مالیات‌های اسلامی
ثروت‌های موضوع مالیات در اسلام
مالیات مستقیم و غیر مستقیم در اسلام
تصادفی بودن مالیات در اسلام
مصرف منابع مالی یک منطقه در همان منطقه

فصل دوم : زکات

زکات در لغت و فقه
تعمیم لفظ زکات
سابقه زکات
اهمیت زکات
علت و حکمت تشریح زکات
موضوع زکات
اختلاف در سایر منابع زکات
علت تعلق زکات به ۹ چیز
زکات انعام ثلثه
زکات غلات
زکات نقدین

فصل سوم - خمس

تعریف خمس
تشریح
فلسفه تشریح
موارد خمس
خمس غنائم
خمس معدن و رکاز
خمس مستخرج از دریاها
مصارف خمس

فصل چهارم - جزیه
جزیه در لغت و فقه
تشریح جزیه در اسلام
مالیات سرانه در سایر کشورها
تعهدات دولت در قبال جزیه دهندگان
مودیان جزیه
مقدار (نرخ) جزیه

سیستم مالیاتی جزیه
تعهدات (شرایط) جزیه دهندگان
عملی که باذمی خلافتکار می شود.
مصرف جزیه
مثالی در کیفیت برآورد جزیه

فصل پنجم: خراج
خراج در لغت
سابقه خراج در اسلام و قبل از اسلام
معنای فقهی خراج
موارد اخذ خراج
شرایط زمینهای خراجی
اهمیت خراج
مبانی حقوقی (ماهیت) خراج
تاثیر پذیری نظام خراج در اسلام از نظام های خراجی پیشین
شیوه های برآورد خراج
مفهوم چند اصطلاح: طسوق, اقطاع و قباله
عوامل موثر در برآورد نرخ خراج
وقت اخذ خراج
نکاتی چند راجع به وصول خراج

فصل ششم: مالیاتهای ثانوی (تابعی)

مالیات های تابعی
مبانی فقهی, (تابعی)
کفایت مالیاتهای مقدر
وجوب و استجاب انفاقات مازاد بر مقدر
استدلال برای لزوم وضع مالیاتهای اضافی
ضرورت شرکت در تامین هزینه های عمومی اضافی
استدلال برای لزوم وضع مالیاتهای اضافی
عدم اتکاء صرف به کمک های داوطلبانه

نکاتی در شرایط وجوب مالیات جدید

فصل هفتم – درآمد اموال ثابت دولت اسلامی

تقسیم بندی اموال دولت اسلامی

فیء

رابط فیء و غنیمت

مالکیت فیء

موارد فیء

انفال

موارد انفال

تعمیم انفال

تحلیل انفال

رابطه فیء وانفال

فصل ۸ – سایر منابع درآمدی دولت اسلامی

بهای خدمات

لزوم اخذ بهای خدمات

سود حاصل از سرمایه گذاریهای دولتی

روش ایجاد سرمایه و آثار آن

استقراض

لزوم وامهای دولتی

استقراض , یک ابزار کنترلی

شیوه های استقراض, امتیاز مالیاتی

شیوه های استقراض, نشر پول

فصل نهم - مخارج (مصارف) دولت اسلامی

انواع مصارف دولت
مصارف زکات
مصاف خمس
مخارج نظامی
هزینه های اداری و عمرانی
عطایا
مصرف برخی از سایر درآمدها

فصل آخر (نتیجه)

هماهنگی سیاست مالی اسلام با اهداف کلی اقتصاد اسلامی

سیاست مالی و تامین حاکمیت سیاسی اسلام
سیاسیت مالی و تحکیم ارزشهای معنوی و اخلاقی
سیاست مالی و تحکیم عدم وابستگی اقتصادی
سیاست مالی و تحکیم برپایی عدالت اجتماعی
سیاست مالی و تحکیم خودکفایی و اقتدار اقتصادی
سیاست مالی و تحکیم "توسعه و رشد"
سیاست مالی و تحکیم " رفاه عمومی "

ضمیمه

بحثی در تاثیر زکات بر تابع مصرف در اقتصاد اسلامی
فهرست منابع و ماخذ